

[Carl P. Jensen.]

der ganske nøje sammen med den føromtalte entreprenørs beregning. I de udtalelser, der blev fremsat af såvel det ærede medlem hr. Aksel Møller som af det ærede medlem hr. Lorentzen under første behandling af forslaget til en boligstøttelov, kom det jo netop klart til udtryk, at man havde den opfattelse, at håndværksmestrene skar sig en god bid af det offentlige byggeri, og derfor vil jeg erkende, at jeg for mit vedkommende har en lille smule svært ved at få øje på de mere ædle motiver, der skulle ligge bag denne forespørgsel. Nu ved jeg vel, at man heroverfor kan gøre den bemærkning, at det, man er utilfreds med, ikke er, at man antog det kooperative bud, men at man undlod at tage det, der var endnu lavere. Det skal jeg gerne gøre nogle bemærkninger om; men må jeg først om licitationsregler i almindelighed sige — hvad der er værd at understrege — at de har deres oprindelse deri, at de er opbygget som et værn for de tilbudsgivende håndværksmestre mod at komme ud i økonomiske vanskeligheder, der kunne slå dem ud. Det er derfor, man i sin tid har vedtaget regler, hvorefter mestrene i egen interesse skulle lade deres tilbud underkaste en kontrol af håndværkets egne organisationer, det vil sige, at disse skulle yde medlemmerne en ganske naturlig organisationsmæssig og kollegial service. På samme måde skulle en håndværksmester dermed få en vis sikkerhed for, at det tilbud, han har indgivet, kan dække materialeudgifter, tarifmæssig arbejds løn, finansieringsomkostninger, en rimelig afskrivning på kapitalanlæg og endelig den avance, der kan give en passende fortjeneste.

Der er jo ingen — hverken bygherrerne eller de pågældende mestre, så lidt som lønmodtagere og leverandører — der kan være interesseret i, at den, der vitterligt og ubevidst, men i god tro, har afgivet et for lavt tilbud, skulle få overdraget et stykke licitationsarbejde under disse vilkår; ingen er interesseret i, at nogen håndværksmester bliver slået ud på denne måde, fordi der er begået en fejlberetning. Sålænge den slags aftaler kun følger et sådant sagligt formål, kan der heller ikke være nogen berettiget anledning til for tredje part at beskæftige sig med dette problem.

Beklageligvis er der jo adskilligt, der tyder

på, at man har anvendt disse ideelle aftaler langt udover deres naturlige og rimelige forudsætninger. Man må ikke glemme, som jeg sagde, at licitationsreglerne hviler på en vedtagelse indenfor de respektive faglige håndværkerorganisationers eget fagligt begrænsede område, alene som et økonomisk værn for egne medlemmer og i og for sig uden at tage sigte på, om andre organisationerne ganske uvedkommende firmaer gik nedenunder og hjem, fordi de af egen fri vilje havde tilsidesat den organisationsmæssige vejledning, de kunne have fået som medlemmer. Håndværkets ledende mænd har jo aldrig lagt skjul på, at disse regler har været en nødvendig kontrol- og sikkerhedsforanstaltning, fordi der fandtes adskillige håndværksmestre, der ikke havde den fornødne tillid til egne evner til selv at kalkulere og beregne et tilbud; herom kan man læse i adskillige af håndværkerfagets medlemsblade, hvor der tilbydes medlemmerne kursus og anden bistand i så henseende. Ikke desto mindre er det jo en kendsgerning, at der i ly af disse licitationsregler er forekommet en meget lang række eksempler på, at systemet har udartet sig på en yderst uheldig måde.

Når vi nu ved, at investeringen i bygge- og anlægsarbejder i de senere år har andraget 3—3½ milliard kr. om året, skal der jo ikke spares ret mange procent på denne konto, før det ville rette lidt på landets økonomiske forhold.

Licitationsystemet praktiseres jo på mange forskellige måder. De såkaldte licitationserklæringer, som der nu har været talt så meget om, anvendes jo på den måde, at en bygherre ved at underskrive denne sikrer sig, at de tilbudsgivende mestre ikke foretager nogen forhåndsregulering af tilbudet, idet bygherren skal modtage disse direkte fra håndværkeren. Til gengæld må han så forpligte sig til at lade organisationerne kræve for lave bud udsendt, og hvis bygherren så gør indsigelse herimod, gælder den almindelige regel, at han kan kræve nedsat et beregningsudvalg, og man anvender så den fremgangsmåde, at hvis et tilbud ligger, jeg tror, det er 2 pct. under beregningsudvalgets pris, anser man det for at være for lavt, og derfor skal det udskydes. Denne fremgangsmåde med beregningsudvalg har normalt medført en væsentlig for-